

ГОДИНА XII.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 38.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Изази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ПОГЛЕД СА ПОЗОРНИЦЕ НА ПОЗОРНИЦУ.

ПИШЕ С. ЛУКИН ЛАЗИЋ.

IV.

Даље. Глумцима се на сваком кораку пребације неслога, трвеће и нека вечита „интрига“, и то са неком очинском озбиљношћу, која најзад постаје досадна. Необавештен човек, кад први пут чује такве придике, мора помислити, да су се око позорнице искупили сами разбојници и харамџе, где влада крв и пож, што наравно мора врло пријатно утицати на његово осећање!

Смешна ствар! То је оно: „Кажми ми, док ти писам казао!“

Е, па добро. Истина је, да међу глумцима траје непрекидно трвеће, али то је трвеће сасма природно и неизбежно. То је нека фаталност самога њиховог положаја. Где сте ви још видели, да се стално могу сложити људи, којима животни интереси сваки час долазе у сукоб? Зна се, да су сви глумци принуђени, да газе један преко другог у жељи да напредују. Уз то се мора имати на уму, да су сви глумци, већ сами по себи, веома живе и осетљиве природе. За тим не треба заборавити, да су глумци приморани непрестано да живе у некој заједници и под једним кровом, где се никад не може завести тако строга и званична дисциплина, као што је у судским писарницама, јер се сви задругари сматрају као равни и у свему су упућени један на другог. Па кад све то саберемо, како се онда можемо чудити, ако ту наступи трвеће и раздор? Стрпати у једну врећу толике људе са најразличнијим ђудима и појмовима, а са јед-

наким интересима — па онда још говорити о миру и слози!

Но поред свију тих тешкоћа, ипак међу глумцима има доста чврсте везе, па ако хоћете и љубави. Та злогласна глумачка „интрига“ није, бومه, ни павлна, али није ни тако злонамерна, да би се смела назвати баш оном правом интригом. То је више нека свађа и кошкање, него злурадост, која се до крајности свети и сатире. Глумци и овде падају из крајности у крајност, као и у свему другом. Често их најмањи случај уједини и спаја, па се после и сами смеју лудом послу. У срећи завиде један другом, а у несрећи се и спомажу и деле последњу кору леба. Негоља их најбоље мучи и везује. Негошта ту ваздан! Глумци су просто немиран елемент и то је све.

Мора се приметити, да би се многе и многе позоришне задевице расправиле са много мање муке и патега, да није било спољнег утицаја. Кад између двојице глумаца наступе заплети, обично свака страна прво изнутра потражи присталице, али немајући довољно поверења изнутра, иде па се вајка и тражи ослонац с поља, код публике. Публика опет једва дочека тако што, само да не мора водити своју главобољу, па се упушта у најнижа подметања и поводи се час за једним, час за другим табором. Људи, којих се то све ништа нетиче, људи необавештени, расшире ватру и доведу ствар дотле, да из ма какве тричарије постане читаво и-

сточно питање, које се јавно расправља! Таква ушетена и једнострана тумачења најпосле запале и кров над главом, т. ј. уздрмају и сам завод. Не велим, да о глумцима не треба водити никакве бриге и да за њих нема места у јавности, јер би се тиме створио унутрашњи притисак, па и корупција, што би кочило сваки напредак. Тоба има свуда, па може бити и у нас. Такав је надзор донекле потребан. Али људи, који не знају или неће да знају истину, а петљају се у туђе расправе, нису пријатељи ни позоришту ни ономе, кога заступају. То нису чувари поретка, него бургијаши, који повећавају забуну. И докле год буде таквих радозналих „адвоката“, увек ће бити и парница за расправљање. Дабоме, то може да буде као нека привремена забава, а кад глумци отпутују, шта нам је стало — нека се кољу, како знају! — Видите, то су врло морални, врло пријатељски појмови.

Ето, шта је повод и шта подржава глумачки раздор, који је направио толику халабаку, као да се сва злоћа слегла само

код њих. Мора да је тај мали свет нешто страшно згрешио Богу, кад ти се то сваки с неким правом чеше о њега, док на се нико не да ни труни сумње. А ја, с опроштењем, не знам, како би се могло назвати оно вечито ружење, нападање, подметање и клање, које је данас за азило цело наше новинарство; па ено већ и у књижевности хвата корена с обе стране? Па онда, покажите ми само једно једино добровољно невачко или позоришно друштво, где нема расцена, мржње и свађе? Па онда како ли се зову сви остали заплети и стрмоглавице у свима пословима, што их тако мудро руководи блажена скромност грађанска? . . . Ако се то српски не зове раздор, ако то нису сплетке, ако то није убиство — онда ја сутра идем у Китај, да се поново учим језику српском!

Ја бих од срца молио све пријатеље српског позоришта, да све *лине задеснице* глумачке оставе глумцима, да их они сами решавају.

Верујте, да ће тако бити најбоље.

Л И С Т И Њ И.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У Н. САДУ.

(*Вампир и чизмар*. Позоришна игра у 3 чина, по Ј. Сигетију прерадио Ј. Ђорђевић. Приказана 6. дец. о. г. — *Милош у Латинима*.“ Слика у 1 чину, с невањем, од М. П. Шапчанина. Приказана 6 дец. о. г.)

Решење позоришног одбора, да се недељом — и ако не сваке — даје представа за децу са обаљеним ценама, сад се у недељу 6. децембра извршило. После подне у 3 сата давана је представа за децу. Представа је први чин из „Вампира и чизмара“ и „Милош у Латинима“ у 1 чину. Какова радост, какво уживање за дечији свет! Око три сата, кад ће већ да отпочне представа, дворана је била душком пуна. Какова се радост показала у дечијем свету, кад је ушао у позоришну дворану; како је жудно ишчекивао, да се подигне завеса, да види позорницу, ту верну слику живота! Та било је уживања и старијима — којих је приличан број био — посматрати дечији свет!

Пре но што се подигла завеса, да би се

мало љубонитство стигало, засвира банда „*Немањино коло*.“ За време свирке владала је највећа тишина: малине се саевим предаше, посташе мали робови ретког уживања! Кад престаде свирка, подиже се завеса и показа се Миша, чизмарски шегрт. Виксао је чизме, које је баш наглавио и весело је певао: „*Од чизмарског шегрца*“. Његов господар Тира има ћерку, која се зове Анка. Њу Миша воли, па и данас ће да јој честита имендан. Изчеститао је и предаде јој венац, а она њему цогачу. Куша је, да ли га воли, што није било сумње. Но мати Перса не да ћери да тако провађа време са Мишом, већ оће да је уда, а то јој не испадне за руком, јер је мајстор-Тира био противан да се Анка уда за грк Ставру. Овај чин се догађа у кући мајстор-Тириној и врло је занимљив, особито је згодан за децу, јер се и почиње и свршава с невањем.

Приказ је био изврстан. *Г. Добриновић* (Миша) задобио је дечију пажњу и уживање. *Г. Миљковић* (мајстор Тира) такођер је учинио своје. *Гђа Добриновићка* (Перса) и *г. М. Дими-*

шријески (Ставра) такођер су добро одиграли, а тако исто и *гђица М. Максимовићева* (Анка).

Малина је сав еретан, блажен! Сад се спусти завеса а банда засвира српске народне песме, па „*Онамо, онамо*“. Ова песма им потресе млађана срца и ето се дижу, да буду сви на ногама, кад се појави на позорници Милош Обилић, да дочекају и они на ногама српску и латинску господу, да виде Латине и Латинке.

И заиста овај пренебан комад доста је занео дечији свет, јер му је изнео пред очи стари српски понос, који кроз цео чин избија на површину. Док Милош, стари јунак, баца бубањом преко цркве св. Димитрије, а малина опружава руку, пина мишицу — а кад запеваше: . . . „*Српско царство*“ . . . заиста је било, да им је млађана крв ударила у лице.

Комад је добар, но и приказ је био доста добар. Г. Лазић (Бан од Котара) доста је верно одиграо бана. Г. Миљковић (Милош Обилић) показао је, да је јунак и у улози Остало особље је доста добро играло, кад се анстрахују неке махне, које се јасно примећавашу, а о којима нећемо за сад говорити.

Публика је отишла пуна задовољства, а и пуна љубопитства. Љубопитљива је била познати: за што је г. Кестерчанек (звонар) онако као опарен скакао, да је дао повода смеју српској и латинској господи, па и прилику да то и публика примети.

Неколико женских чланова овдашње певачке дружине изишле су такође на позорницу и тиме су знатно помогле, да је комад „Милош у Латинима“ испео добро и што се певања тиче.

На послетку морамо приговорити, што се г. Добриновић (Миша) и још неки глумци дали навести на смех у сцени са Ђир-Ставром тако, да су једва могли до речи доћи. Тако што не би се смело дешавати, јер то иде на штету позоришне илузије.

К—ћ:

(*Недељни ред позоришних представа*): У четвртак 10. (22.) децембра: „*Еј, људи, што се не жените.*“ Шаљива игра у 4 чина, написао Ј. Розен, за српску позорницу прерадио Б. М. Јовановић.

У суботу 12. (24.) децембра *први пут*: „*Мехурићи.*“ (*Пружај се према губеру.*) Шаљива игра у 3 чина, написао Г. Чики, превео Милан А. Јовановић.

У недељу 13. (25.) децембра *ио други пут*: „*Распикућа.*“ Чаролијска позоришна игра у 5 чинова, с певањем, од Ф. Рајмунда, превео М. И. Стојановић, музика, од К. Крајцера.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ.

(*25-годишња прослава глумовања Милоша Цветића.*) Одбор за ту прославу у Београду штам-

паним позивима јавља, да ће наш вредни и за служни уметник г. Милош Цветић, редитељ и стални члан срп. нар. позоришта, славити 19. (31.) децембра о. г. двадесетногодишњицу свога глумовања. Тај дан у вече приказаће се „*Немак а*“, драма у 5 чинова, коју је славиеник написао. Ми се од срца радујемо тој прослави и обраћамо пажњу нашег света на њу.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У ЗАГРЕБУ.

(*Нова сезона.*) (Свршетак.)

Ових дана коначно се с нама опростила госпођица Прикрилова и то као Лучија. Позориште је било том приликом „сјајно“ осветљено и окићено, а позоришни рецензенти дали су стереотиповати речи: „Дражесна наша негдања гђица Прикрилова сада гђа Црвадак“, да се брже може сложити позоришна вест, ако се још икад појави на даскама, које за њу више незначе свет.

У жељи, да све литаратуре буду ове године на нашој позорници заступане, давала се и чешка „Моника“, која у два чина носи мушко одело, али за то ипак није могла да занесе ни ружни ни красни епол наше публике, те је осуђена на доживотну робију у прабини позоришне архиве. Много су боље успели „Новинари“ већ за то, што таквих добријаша у Хрватској нема. На супрот „Сиромашна лавица“ није за то нашла у нашој публици слабог разумевања, што би такве лавице у загребачком друштву биле сасвим непознате, него просто с тога, што су неки наши глумци тако завидни публици, па неће да разумљиво говоре, што се тиче „Уријела Акосте“, могу приметити, да наша публика поштује његове слободоумне мисли, према онима Гуцков мало шта позитивна споменије, али за то ипак, у пркос Бен Акибовој речи да није ништа ново под сунцем, радије гледа што је бар релативно новије од тог Акосте, с којим смо се ове године и предобро упознали.

Како је управа позоришна активна, доказује и то, да је изнела на нашу позорницу Обе-овог „*Fra Diavolo*“, који је сад већ старац од 57 година, али је ипак пун свежине и чара. Да Обе није за време комуне умро, он би се без сумње такођер веселио, што је „*Диаволо*“ напослетку по своме путовању одео и у Загребу; место њега веселила се, међутим, загребачка публика. А што је с продуктом хрватске музе? Има ли их у опште? Или можда управа хоће, да нас изненади? Благословио је Бог, али само брже, јер овако будући хисторичар неће имати што да црпи о данашњој нашој драматургији.

П—т.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

19. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТИЛАТИ 14.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 8. ДЕЦЕМБРА 1887.

ГОСПОДАР КОВНИЦА.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 4 ЧИНА А 5 СЛИКА, НАПИСАО ЖОРЖ ОНЕ, ПРЕВЕО М. Ђ. ГЛИШИЋ.

(РЕДИТЕЉ: ДОБРИНОВИЋ)

ОСОБЕ:

Мулине	Добриновић.
Филип Дерблеј	Ружић.
Башлен	Васиљевић.
Војвода Блињи	Миљковић.
Барон Префон	Марковић.
Октав	Димитријевић.
Доктор Серван	Лазић.
Префекат	Милојевић.
Понтак	Живковић.
Гобер	Кестерчанек.
Слуга	Врга.
Клара Болијеова	С. Вујиќа.
Атенајида	Л. Хаџићева.
Маркиза Болијеова	Д. Ружиќа.
Бароница Префонтова	З. Милојевиќа.
Сузана	М. Максимовићева.
Бригита	С. Миљковиќа.

У четвртак 10. (22.) децембра: „ЕЈ ЉУДИ, ШТО СЕ НЕ ЖЕНИТЕ.“ Шаллива игра у 4 чина, написао Ј. Розен, за српску позорницу прерадио Б. М. Јовановић.

Улазнице могу се добити у позоришној писарници од 9—12 пре и од 3—5 сахата после подне, а у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.

(B. dt. fiz.)